

Senioru lietu padomes sēde

2017.gada 29.novembrī

PROTOKOLS NR.15

Rīgā,
Skolas ielā 28, 2.korpusa 3.stāva zālē

2017.gada 29.novembrī
plkst. 11:00

Vada: J.Reirs, labklājības ministrs

Piedalās:

Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” valdes locekle	S.Beikerte
Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” tālākizglītības centra vadītāja (Latgales Pensionāru apvienības pārstāves Z.Soboļevas vietā)	L.Marcinkēviča
Latvijas Pensionāru federācijas valdes loceklis	J.Felsbergs
Latvijas Pensionāru federācijas valdes priekšsēdētāja vietniece	Dz.Žilde
Latvijas Pensionāru federācijas pārstāve	L.Fjodorova
Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētāja vietniece	S.Krecere
Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta Starpnozaru sadarbības nodaļas vecākā eksperte	V.Muižniece-Briede
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Pašvaldību departamenta Pašvaldību attīstības nodaļas vecākais eksperts	A.Pīlēģis
Latvijas Pašvaldību savienības padomniece	I.Rudzīte

Pieaicinātās personas:

Veselības ministrijas Juridiskās nodaļas vadītāja vietniece	A.Jurševica
Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta direktors	Ē.Miķītis
Labklājības ministrijas Sociālā apdrošināšanas departamenta direktore	S.Stabiņa
Labklājības ministrijas Sociālā apdrošināšanas departamenta vecākā eksperte	D.Trušinska

Protokolē: I.Salmane, Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta vecākā referente

Darba kārtībā:

1. Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Aktualitātes pensiju jomā.
Ziņotājs: Labklājības ministrija
3. Veselības aprūpes finansēšanas likumprojekts.
Ziņotājs: Veselības ministrija
4. Citi jautājumi.

1. Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.

Senioru lietu padomes (turpmāk - padome) vadītājs labklājības ministrs **J.Reirs** atklāj padomes sēdi un iepazīstina padomes dalībniekus ar darba kārtības jautājumiem. **J.Reirs** atgādina, ka vienam no lielākajiem sadarbības partneriem - Latvijas Pensionāru federācijai 2017.gada 25.novembrī bija 25 gadu dibināšana – dzimšanas diena un pasākās par jauko, interesanto pasākumu.

2. Aktualitātes pensiju jomā.

Ministrs dod vārdu informēt par aktualitātēm pensiju jomā Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta vecākajai ekspertei **D.Trušinskai**. Tiek sniegts īss ieskats, kāda ir pašreizējā situācija: šobrīd valstī ir 457 tūkst. vecuma pensiju saņēmēji, t.i., 82% no visiem pensiju saņēmējiem, vidējais piešķirtais vecuma pensijas apmērs – 317,86 EUR, izdevumi vecuma pensiju izmaksai mēnesī ~ 130 milj. EUR, 82% saņem piemaksu par apdrošināšanas (darba) stāžu līdz 1996.gadam, 11% saņem pensijas ar atvieglotiem noteikumiem, 14% saņem minimālās vecuma pensijas un vidējais pensionāra vecums ir 73,5 gadi.

D.Trušinska pastāsta klātesošajiem par izmaiņām 2018.gadā:

- ✓ pārrēķinās pensijas (vecuma un apgādnieka zaudējuma pensijas, kā arī saskaņā ar Nolikumu „Par izdienas pensijām” piešķirtās izdienas pensijas), kuras piešķirtas vai pārrēķinātas 2012., 2013., 2014. un 2015.gadā;
- ✓ paaugstinās piemaksas apmēru par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim, līdz 1,5 EUR (līdzšinējo viena EUR vietā) cilvēkiem, kuriem līdz 1995.gada beigām bija sasniegts vecuma pensijai nepieciešamais vecums un piešķirta vecuma vai invaliditātes pensija.
- ✓ vecuma pensijām ar lielu apdrošināšanas stāžu pensiju indeksācijā piemēros lielāku daļu (līdzšinējo – 50% vietā) no apdrošināšanas iemaksu algu summas reālā pieauguma procentiem:
 - 60%, ja apdrošināšanas stāžs no 30 – 39 gadiem un pensijām, kas piešķirtas par darbu kaitīgos un smagos, vai sevišķi kaitīgos un smagos darba apstākļos,
 - 70%, ja apdrošināšanas stāžs ir 40 un vairāk gadi.

Labklājības ministrijas pārstāve papildus informē, ka šobrīd ir jauns izaicinājums – darbs pie jautājuma par sociālās apdrošināšanas iemaksu novirzīšanu 1% punkta apmērā vispārējā režīma nodokļu maksātāja vecākiem-pensionāriem. Darbs ir tikko uzsākts un ir vēl daudz jautājumu, ko pētīt, līdz ar to ir izveidota darba grupa.

Labklājības ministrijas prezentācija pievienota protokola pielikumā.

Padomes vadītājs **J.Reirs** aicina uzdot interesējošos jautājumus.

Latvijas Pensionāru federācijas pārstāve **Dz.Žilde** jautā, kādas profesijas atbilst kaitīgajiem darbiem, un vai šīs profesijas ir saistītas ar izdienas pensijām?

D.Trušinska skaidro, ka šo profesiju saraksts nav saistīts ar izdienas pensiju piešķiršanu. Nosakot tiesības uz vecuma pensiju pēc atvieglotiem noteikumiem, sakarā ar kaitīgos vai smagos darba apstākļos, tiek piemēroti kaitīgos darbos strādājošo profesiju saraksti, kas apstiprināti vēl padomju laikos. Cilvēkiem, kuri strādājuši kaitīgos darba apstākļos par periodu līdz 1996.gadam, ir tiesības uz vecuma pensiju ar atvieglotiem noteikumiem (t.i., no agrāka vecuma kā vispārējā gadījumā), piemērojot sarakstus, kas līdz 1996.gadam noteica ražotņu, darbu un profesiju atbilstību darbam, kas dod tiesības uz pensiju ar atvieglotiem noteikumiem (saraksti nr.1 un nr.2, kas apstiprināti ar 1956.gada 22.augusta PSRS Ministru

Padomes lēmumu nr.1173). Minētie saraksti ir pieejami Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nodaļās, kā arī publicēti aģentūras un Labklājības ministrijas mājas lapās.

Labklājības ministrijas valsts sekretāra vietniece **J.Muižniece** ierosina Latvijas Pensionāru federācijas avīzē nopublicēt šos sarakstus.

Latvijas Pensionāru federācijas valdes loceklis **J.Felsbergs** jautā vai pie aktualitātēm 2018.gadam nav iekļauti jautājumi par pensijas neapliekamo minimumu un par trūcīgās personas situāciju?

J.Reirs nosauc pensionāra nepaliekamos minimumus, ko paredz nodokļu reforma: 2018.gadā – 250 EUR, 2019.gadā – 270 EUR un 2020.gadā – 300 EUR.

Par minimālajām pensijām ministrs aicina turpināt J.Muižnieci.

J.Muižniece informē, ka 2017.gada pavasarī Labklājības ministrija iesniedza Ministru kabinetā konceptuālo ziņojumu „Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu”, kur ietvēra, t.sk., arī prezentācijā minētos jautājumus par indeksāciju 2018.gadā (ir jau pieņemts). Pārējie jautājumi budžeta sagatavošanas procesā netika akceptēti. Taču labklājības ministrs to uztur kā aktualitāti un nākamajā gadā tiks turpināts darbs pie minimālā līmeņa paaugstināšanas, par trūcīgo personu jautājumu, kā arī minimālajām pensijām.

J.Muižniece papildus informē, ka ir vienošanās ar Latvijas Pašvaldību savienību par garantētā minimālā ienākuma līmeņa paaugstināšanu 2018.gadā.

Ministrs papildina, ka valstī minimālā pensija nav pārskatīta 12 gadus, kam nav īsta pamatojuma, un tika ierosināts, ka minimālā pensija būtu jānosaka, par pamatu ņemot 94 EUR apmēru.

J.Reirs uzsver, ka pensiju sistēma ir stabila un tuvākajā nākotnē nekādas izmaiņas uz sliktāku pusi nav gaidāmas, jo ir panākta sistēmas ilgtspēja. Ministrs stāsta, ka sociālās apdrošināšanas sistēmas ilgtspējas nodrošināšanai būtisks uzstādījums, plānojot sociālo budžetu, lai pārpalikums būtu vismaz 100 milj. EUR gadā un veidotos uzkrājums.

Latvijas Pensionāru federācijas pārstāve **L.Fjodorova** jautā, vai Labklājības ministrija kā valsts institūcija kontrolē privātbankas attiecībā uz 2.līmeņa pensiju apsaimniekošanu?

J.Reirs atbild, ka Saeimā ir iesniegts likumprojekts („Grozījumi Valsts fondēto pensiju likumā”), kas uz pusi samazinās izmaksu apsaimniekotājiem. Smags un diskutabls ir jautājums par 2.līmeņa pensiju mantošanu. Ministrs ir skeptisks pret šo priekšlikumu, un uzskata, ka daudz pareizāk būtu ieviest 1% no bērnu sociālajām iemaksām vecākiem, kas dotu iespēju uzreiz palīdzēt tiem, kuru bērni maksā nodokļus. Tas mainītu arī attieksmi sabiedrībā pret nodokļu nomaksu. Ir jāapzinās, ka katram sabiedrības loceklim ir svarīgi maksāt nodokļus, jo ir tieša saistība starp nomaksāto nodokli un pakalpojumu.

3. Veselības aprūpes finansēšanas likumprojekts.

Veselības ministrijas Juridiskās nodaļas vadītāja vietniece **A.Jurševica** padomes pārstāvjus iepazīstina ar Veselības aprūpes finansēšanas likumprojektu, sniedzot ieskatu par likumprojekta mērķi un būtību. **A.Jurševica** skaidro, ka likumprojekta mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu veselības aprūpes finansēšanu, kuras pamatā ir visas sabiedrības solidāra iesaiste atbildīgā nodokļu maksāšanā, lai veicinātu labai starptautiskai praksei atbilstošu veselības aprūpes finansējumu (sasniedzot finansējuma apmēru 4% no IKP 2020.gadā), tādējādi sekmējot veselības aprūpes pieejamību un sabiedrības veselības rādītāju uzlabošanu.

Veselības ministrijas prezentācija pievienota protokola pielikumā.

Sēdes dalībnieki diskutē par senioriem interesējošo jautājumu saistībā ar zobārstniecības pakalpojumu pieejamību.

J.Reirs piekrīt, ka tā ir aktuāla problēma gados vecākiem cilvēkiem un rosina nākamās padomes sēdes darba kārtībā iekļaut jautājumu par veselības aprūpi tieši zobārstniecības jomā. Ministrs uzskata, ka ir jāmeklē risinājumi un nauda, nepretendējot uz veselības budžeta naudu, jo objektīvi tas ir ļoti mazs finansējums.

Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” valdes locekle **S.Beikerte** pauž viedokli, ka seniori zobārstniecības pakalpojumus varētu izmantot pie Rīgas Stradiņa universitātes Stomatoloģijas institūta zobārstniecības studentiem. Tādējādi, dodot iespēju studentiem praktizēties dzīvē, bet pacientiem – labot zobus lētāk.

J.Reirs atbalsta minēto viedokli un vienojās sadarbībā ar **S.Beikerti** vērsties pie Rīgas Stradiņa universitātes Stomatoloģijas institūta vadības par iespējamo sadarbību/vienošanos, lai rastu iespēju palīdzēt senioriem zobārstniecības jautājumos. J.Reirs ir pārliecināts, ka šī ir reāli izveidojama un veicama programma, un tas ir viens no ļoti svarīgiem uzdevumiem. Līdz ar to jāsāk virzīt process, un 2018.gada pirmajā pusē padomes sēdē varētu prezentēt vīziju par iespējamajiem risinājumiem, kas uzlabotu zobārstniecības pakalpojumu pieejamību pensijas vecuma cilvēkiem.

4. Citi jautājumi.

Padomes sēdē tika pārrunāts jautājums par patēriņa grozu. **J.Reirs** skaidroja situāciju, ka Labklājības ministrijas īstenotā projekta „Iekļaujoša darba tirgus un nabadzības risku pētījumi un monitorings” ietvaros plānots izstrādāt jauna pilna iztikas minimuma patēriņa preču un pakalpojumu groza metodoloģiju. Divi izsludinātie iepirkumu konkursi ir noslēgušies bez rezultātiem pretendentu neatbilstības prasībām dēļ. Latvijā iestādēm pieredzes ar iztikas minimuma groza izstrādi praktiski nav, līdz ar to projekta aktivitātes realizācija ir apgrūtināta. Lai risinātu minēto situāciju, Labklājības ministrija izvērtēs iespēju veidot iekšējo komandu, piesaistot konkrētus speciālistus no ārpuses.

Ministrs noslēdz sēdi, uzsverot, cik būtiski ir maksāt nodokļus.

Sēdi slēdz plkst. 12:30

Padomes priekšsēdētājs

J.Reirs

Protokolēja

I.Salmane